

MINDENKI MÁSKÉPP CSINÁLJA – a klasszikus jazz stílusjegyei • Korb Attila

Attila, a Bohémekhez egykor 13 évesen kerülő harsonás, kornettes, zongorista, énekes a magyar jazzpaletta egyik legtehetségesebb figurája. Segítségével érthetőbbé válik a klasszikus jazz és más füllel hallgat majd zenét az olvasó.

Louis Armstrong kontra Bobby Hackett

 Kedves Olvasó! Az előző cikkekhez képest ez alkalommal egy rendhagyó írást olvashat. Természetesen most is a zene „milyenségéről” lesz szó, de ezúttal csak egy szám kerül igazán reflektorfénybe mindössze két előadó játékmódjában. A zenéhez való hozzáállásukat tekintve két teljesen különböző, mégis egymás mellett párhuzamosan alkotó trombitásokról lesz szó – a „jobb sarokban” **Louis Armstrong**, a „bal sarokban” pedig egy nagy lírikus, **Bobby Hackett** (1915-1976).

Az a két trombitás-ellenpólus, amire most itt „nyilvánosan” is fény fog derülni, gyakorlatilag az egész jazztörténelmen (az a bő száz év, ugye) végigvonul. Az egyik vonal első képviselője maga Louis Armstrong, akinek játékmódját Bényei Tomi barátom nagyon frappánsan úgy jellemezte: „ajtóstul ront a házba”. Erről a stílusról az előző három cikkben bőven sokat volt szó, itt most nem részletezem – minden esetre Tomi meglátása szerintem lényegre törő. A másik vonal első jeles képviselője a korábbi cikkekben már említett **Bix Beiderbecke**, akinek hajlékony, visszafogott játékmódja egy másik, legalább olyan népszerű stílust indított el. Bix stílusának közvetlen követője volt **Bobby Hackett**. Erre tökéletes példa **Benny Goodman** zenekarának 1938-as, Carnegie Hall-beli koncertje, amin Goodman Hackettet kérte fel az *I'm Coming Virginia* c. Bix-öröközöld prezentálására. Hackett később is készített felvételeket Bixre emlékezve. Kiváló (bár elég rövid) szólója hallható a híres Glenn Miller Orchestra 1942-es felvételén, a *String Of Pearl*-ön (2:05-től). Itt már hallható, hogy Hackett tökéletesen a maga képére formálta a „hajlékony, visszafogott” stílust. Tökéletesen guruló hangzatbontások, folyékonyan gördülő skálák, minden hang beleillik az adott harmóniába – ami nem meglepő, hiszen Bobby „másodhangsere” a gitár volt, tehát pontosan tudta, hogy melyik akkordba milyen hangot játszhat.

Ahogy a legutóbbi Armstrong cikkből is kiderült, Bobby Hackett több ízben is játszott az *Armstrong All Stars*-szal. Egészen

pontosan azon az ominózus 1947-es New York-i Town Hall-os koncerten is ahonnan az All Stars megalakulását számoljuk (fénykép a cikk végén). A Town Hall-os koncert egyik műsorszám a *Struttin' With Some Barbecue* volt. Aki picit is otthon van a Bohémek repertoárjában, annak biztos ismerős – Lebanov Joci egyik kedvenc száma. Hackett itt mint másodtrombitás szerepel, az első tutti végén csíphető el néhány hang tőle, illetve az Armstrong szóló alatti riffben is közreműködik. Jack Teagarden és Peanuts Hucko kiváló szólói után két kört hallunk Armstrongtól, ahogy tőle megszoktuk, parádésan felépített két periódust játszik. Az első kör végén egy hosszú kitarított magas hanggal jelzi, hogy még „lesz folytatás” (még egy kör). Ezek után egyre magasabban trombitál, és a záró néhány taktust hihetetlen energiával rakja oda – mint egy igazi vezér, akinek hangjai megkérdőjelezhetetlenek.

És most ugorjunk egy picit az időben: 1955-ben *Bobby Hackett and His Jazz Band* néven számos felvétel jelenik meg a *Coast Concert* c. albumon. A CD összes trackjét ajánlom mindenkinek a figyelmébe (*Butter and Egg Man*, *New Orleans*), kiváló muzsika! Hackett mellett **Jack Teagarden** hallhatjuk, illetve egy másik pozanost, **Abe Lincoln**ot, a klarinétos pedig **Matty Matlock**. A *Struttin' With Some Barbecue* a lemez utolsó dala, dinamikus, energikus előadást hallhatunk minden zenésztől. Elsőre az tűnik fel, hogy csak fél körös (16 ütemes) szólók vannak – ez egyébként a lemezen található többi száma is igaz. Amit már Bix Beiderbecke-nél is említettem, Hackettnél is igaz: a zenekari játékos fogalma szerintünk annyit tesz, hogy a csapat egy emberként lélegzik – nincs egyik hangszer alárendelve a másiknak. Ezzel szemben Louis Armstrong zenei produkciói mindig is egy szolistaról és kísérő zenekaráról szóltak (az All Stars is). Hackett játékmódja igen mozgékony, rugalmas – mintha gumiból lennének a

frázisa. Az első tuttibán helyet adva a mellett muzsikálóknak, beleolvad a zenekari hangzásba – ez az igazi kollektív improvizáció. Teagarden játékán (a klarinétos után) lehet érezni a maximális nyugodtságot, nem kell hangosan fújnia ahhoz, hogy érvényesüljenek a gondolatmenetei, gyönyörűen hallatszódhatnak az aprólékos artikulációk is. Ezzel szemben az All Stars-os felvételen mintha erőlködni kéne egy kicsit – persze az egy élő koncert felvétel, de mégis... Hackett szólója elég sűrű, jobbnál jobb hangok, érdekesebbnél érdekesebb fordulatok jönnek egymás után. Dallamvonalai elég hosszúak és nem a megszokott helyeken kezdődnek illetve érnek véget. Mint egy véget nem érő folyó, ami csak folydogál tovább és tovább. Bár nem játszik nagyon magas hangokat (a kezdő néhány hang a legmagasabb utána végig „normál” magasságban marad), végig fölényes technikai háttérrel érzünk játéka mögött. Csodálatos, ahogyan a szolistarok egymástól átveszik a szólókat! Ez szinte minden váltásra igaz, de talán legjobban Hackett szólójának végére és Abe Lincoln szólójának elejére – mintha egy, a legkomolyabb etikett-szabályokat is figyelembevevő párbeszédnek lennének tanúi. Ez is a zenekaron belüli egyenrangúságára vezethető vissza... A szám utolsó tuttiját természetesen felerősödik, már csak a hangnemi modulációból adódóan is. Érdekes azonban megfigyelni a zárást, míg Armstrong még rárakott egy lapáttal, Hackett teljesen mást csinál: úriember módjára lekerekíti a mondanivalóját.

